VARBERGS KOMMUN

Klimat- och
näringslivsdepartementet

Samhällsutvecklingskontoret
Åsa Danielsson, 0340-880 00

Yttrande över Kärnkraftsprövningsutredningens slutbetänkande Ny kärnkraft - moderna regler för beredskap och skadeståndsansvar

Varbergs kommun har tagit del av Kärnkraftsprövningsutredningens slutbetänkande Ny kärnkraft – moderna regler för beredskap och skadeståndsansvar – som avser frågor om anpassning av beredskaps- och planeringszoner vilket även omfattar översyn av beredskapsavgiften, överföring av processparametrar samt ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, och lämnar följande synpunkter:

Sammanfattning

Varbergs kommun är positiv till att förslagen i slutbetänkandet inte ska påverka det kommunala självstyret. Det är viktigt att kommunens egen rådighet och självbestämmande inte begränsas och att det kommunala självstyret förblir intakt.

Varbergs kommun instämmer i utredningens förslag om att berörda kommuner ska involveras tidigt i processen genom samråd vid fastställande och utformning av beredskaps- och planeringszoner.

Varbergs kommun anser att det är av stor vikt att kommunen är delaktig i all planering som rör etablering av ny kärnteknisk verksamhet och att kommunens samhällsplanering kan fortgå parallellt med nationella beslut. Lokalkännedom om bebyggelsestruktur, befolkningssammansättning, samhällsviktig verksamhet, transportinfrastruktur och geografiska förhållanden är viktiga förutsättningar för att beredskapsåtgärder ska kunna planeras och genomföras på ett effektivt sätt. En tydlig samrådsprocess mellan staten och berörda kommuner bidrar till att zonindelningen kan anpassas till lokala förhållanden samtidigt som nationella krav och skyddsbehov tillgodoses.

Varbergs kommun bedömer att förslaget stärker samverkan mellan statliga myndigheter och kommuner inom arbetet med civil beredskap och befolkningsskydd.

Varbergs kommun anser att kommuner ska kompenseras för alla de kostnader som uppstår med anledning av kärntekniska anläggningar.

Varbergs kommun bedömer att förslagen i huvudsak reglerar ansvarsförhållanden mellan verksamhetsutövare och staten och inte medför några direkta konsekvenser för den kommunala verksamheten.

Allmänna synpunkter

Varbergs kommun anser att kommuner där det planeras för och- eller redan har kärnkraft, ska kompenseras för alla de kostnader som uppstår. Eventuella krav och förpliktelser som åligger kommunen ska kompenseras ekonomiskt. Det krävs därefter en uppföljning av hur konsekvenserna av en kärnkraftsetablering ser ut, och en ekonomisk kompensation behöver tillgodoses även i framtiden.

På flera ställen i slutbetänkandet nämns samhällets ansvar och beredskap. Det behöver tydliggöras vad som avses med ”samhället” och det behöver framgå bättre vilket ansvar och vilken beredskap som vilar på kommunen.

Det konstateras att länsstyrelsens och räddningstjänstens beredskap ska vara tillräcklig för att en kärnteknisk anläggning ska kunna bedrivas, men det står inget om kommunens beredskap som ska genomföra mycket av det som står i länsstyrelsens planer. Detta behöver tydligare beskrivas.

Det är viktigt att betona kommunens behov av lägesinformation vid en radiologisk nödsituation för att kunna genomföra uppgifter inom krisledning, räddningstjänst och information till allmänheten.

Varbergs kommun är en expansiv kommun med en positiv befolkningstillväxt. En stor del av kommunens utveckling planeras ske på Väröhalvön med utbyggnad av bostäder och verksamheter, samt planering av en ny tågstation i Väröbacka. Etablering av ny kärnkraft på Väröhalvön kommer påverka boende i området under lång tid – både under byggtid och i driftskedet. Det är viktigt att etableringen av ny kärnkraft kan ske parallellt med kommunens egen samhällsplanering.

Synpunkter utifrån avsnitt i handlingen

Del 2 Utredningens överväganden och förslag

5 Samlad bild och effekter av utredningens förslag

5.1.1 Ansvar och roller för utformning av beredskaps- och planeringszoner

Varbergs kommun instämmer i förslaget att kommunen involveras tidigt i processen kring framtagandet av beredskaps- och planeringszoner. Kommunen måste också ges möjlighet att påverka hur de utformas. Det behöver tydliggöras hur samarbetet parterna emellan ska genomföras och fungera i praktiken.

7 Ansvar och process för beredskaps- och planeringszoner förtydligas

7.1.2 Myndigheten för civilt försvar

7.1.3 Berörda länsstyrelser

I Varbergs kommun finns Ringhals kärnkraftverk och det pågår planering för byggnation av nya reaktorer. Runt Ringhals kärnkraftverk finns inre och yttre beredskapszon samt en planeringszon och kommunen är välbekant med vad som gäller inom dessa områden.

Varbergs kommun instämmer i vikten av tydlighet kring var och hur beslut tas om beredskaps- och planeringszoner. Det är bra att det förtydligas hur den processen går till, särskilt blir det viktigt nu när planering av nya reaktorer pågår som i Varberg. Kommunen delar utredningens bedömning att regleringen bör vara anläggningsspecifik.

Myndigheten för civilt försvar föreslås fatta beslut om beredskapszoner, planeringszon samt tillhörande förberedelser av skyddsåtgärder för kärntekniska anläggningar placerade i Sverige. Länsstyrelsens roll blir att fastställa zonernas exakta utformning. Oavsett vilken myndighet som ska fatta beslutet vill Varbergs kommun betona att det är viktigt att berörd kommun får möjlighet att yttra sig.

Kommunen har den starkaste lokala kännedomen och kan ge värdefulla synpunkter inför myndigheters beslut om geografiska avgränsningar. Kommunen har också kunskap om planer på nybyggnation av bostäder och verksamheter som är bra att beakta i utformning av zonerna. Varbergs kommun har erfarenhet av att kommunens fysiska planering påverkas direkt och indirekt av beredskapsplanering och utformning av zonerna.

Varbergs kommun anser därmed att det är av stor vikt att kommunen är delaktig i planeringsarbetet av ny kärnteknisk anläggning.

11 Andra åtgärder

11.1 Kommunikation och information om beredskapsfrågor till allmänhet och lokala aktörer

Varbergs kommun instämmer i att det är viktigt att myndigheterna i ett tidigt skede informerar allmänheten om hur beredskapen är utformad för kärntekniska anläggningar.

Varbergs kommun instämmer i att det är viktigt att en oberoende myndighetsaktör kan ge anpassad information utifrån allmänhetens behov samt förklaring av bakomliggande överväganden och anpassning till risk för samhällets beredskapsplanering.

Där det finns och- eller planeras för kärnteknisk verksamhet fyller de lokala säkerhetsnämnderna en viktig funktion gentemot allmänheten. De utgör ett unikt insynsorgan med central betydelse för lokalt förtroende.

Varbergs kommun vill att de lokala säkerhetsnämndernas framtida roll och uppgifter förtydligas, liksom de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten så att uppdrag och resurser är förenliga.

Del 3 Konsekvenser av utredningens förslag

12 Konsekvenser av utredningens förslag

12.4.2 Andra berörda aktörer

Varbergs kommun bedömer att det nya förslaget till samhällets beredskapsplanering för kärntekniska anläggningar innebär att kommunernas roll är oförändrad. Det är viktigt att förslagen i slutbetänkandet inte påverkar det kommunala självstyret.

12.5.2 Andra berörda aktörer

”Utredningens förslag bedöms inte ha någon direkt påverkan på kostnader och intäkter för kommuner. Inte heller påverkas det kommunala självstyret av förslagen.”

Som tidigare nämnts anser Varbergs kommun att kommuner ska kompenseras för alla de kostnader som uppstår med anledning av en kärnteknisk verksamhet.

Förslaget får inte påverka varken det kommunala självstyret eller kommunens ekonomi.

Bilagor

Bilaga 1 – Kommittédirektiv 2023:155

Konsekvensbeskrivningar

I Kommittédirektivet framgår att utredaren ska beskriva förslagens konsekvenser för klimat, människors hälsa, miljö, Sveriges energiförsörjning och övriga samhällsintressen.

Varbergs kommun instämmer i att förslagen inte får påverka det kommunala självstyret negativt.

Varbergs kommun

David Sandrén
Kommunstyrelsens ordförande